

Povídka obsadila v roce 1993 ve čtvrtém ročníku literární soutěže *O cenu Jima Dollara* pořádaného SF klubem Spectra pro autory do osmnácti let první místo. Obhájil jsem tak prvenství z předchozího roku (viz povídka *Lucie*) – účastnit se dalších ročníků mi již nedovolil věk. Pravdou je, že v daném roce se soutěže účastnil jen nízký počet soutěžících.

Povídka vzešla z plánovaného projektu SF Gangu *The Animal Farm* Karlovy Vary na téma Kosmovy Lucké války. Projekt se nikdy neuskutečnil. Těžko rozhodnout, zda jde o historizující fantasy či o pseudohistorickou prózu s fantastickými prvky. Pravdou je, že mi dějová osnova daná Kosmou pomohla udržet příběh pevně v rukách, ač šlo o do té doby o mou nejrozsáhlejší práci. Namísto malé osady Žalanů jsem vytvořil větší Loučku, hrdina Chor není hospodářem Strbou, Mlada, jeho manželka, pak není původem zajatá Češka a macešino varování není opředeno kouzly „Mlha přede mnou a mlha za mnou.“ Snažil jsem se o „racionalizaci“ a „odkouzení příběhu“.

Povídka dosud nikde nevyšla.

Text Lucké války od Kosmy na Wikimedii: http://cs.wikisource.org/wiki/Staré_pověsti_české/Lucká_válka

---

STANISLAV ERTL, ML.

LUCKÁ VÁLKA

„No tak, chlapi, kníže čeká!“ neslo se v chuchvalcích prachu mezi řinkotem zbroje, ržáním koní a křikem dětí.

Muži se srovnali do zástupu, nejprve jezdci, pak pár pěších, kteří doma koně neměli, a vyrazili ven z osady k sídlu svého pána, knížete Vlastislava.

Po chvíli zmizela optimisticky naladěným bojovníkům za ohbím cesty poslední stavení. Muži si zpívali veselé písně. Vyhrájí. Kníže to řekl.

Děti běžely za vojáky ještě pořádný kus cesty. Vyprovázely přeci hrdiny! Nakonec se však musely vrátit ke svým povinnostem doma. Nejrychlejší z nich, hrnčířův Hnát, dostal babu a hnal se v čele křičícího chumlu zpět.

Proběhly podél polí, přehouply se přes kopec, na jehož stráni se páslo několik krav a vřítily se do vsi obehnané ohradou z propletených větví. Hnát minul ztichlou kovárnu, ze které se poslední dobou téměř bez ustání ozývalo bušení kladiva a vběhl do srubu svého otce. Opřel se o stěnu a hlasitě oddechoval. Pak se napřímil a opatrně, aby jej nebylo zvenčí vidět, vyhlédl ze dveří. Ostatní chlapi, schvácení ještě víc, než on sám, se zastavili u kovárny a těkali pohledy z místa na místo. Pak jen mávli rukou a, potřásaje hlavami, zamířili k chatrči starého Bobra, jenž svým dychtivým dětským posluchačům vykládal hrdinské příběhy z mládí.

Celá osada je znala z paměti, včetně těch nejmenších, přesto však byly pro mladé něčím lákavým a exotickým. A navíc – čím byl Bobr starší, tím se jeho historky stávaly zmatenějšími a chaotičtějšími, několik příběhů se mu smíchalo v jeden, jindy zase musel vymýšlet téměř celou polovinu znova a tak nikdo neměl ani tušení, jak ono všeobecně známé vyprávění dopadne. Většinou to nevěděl ani vypravěč sám.

Dospělí se nad tím pouze shovívavě usmívali a byli rádi, že jim dají děti pokoj a nepletou se jim stále pod nohama.

Vesnice žila i po odchodu mužů, přesto to však již nebyla taková Loučka, jako obvykle. Kdykoli kníže Vlastislav povolal muže do zbraně, ocitla se osada v jakémsi tichém a napjatém očekávání. Kolik se jich vrátí? A především *kdo se vrátí?* Ženám a dětem bylo vcelku lhostejné, zda se jejich manželé, milí, či otcové vrátí jako hrdinové, hlavní bylo, aby se vrátili. Ano, poslední dobou kníže neustále vítězil, byl výborný vojevůdce, ale jak dlouho jim bude štěstěna nakloněna?

„Jak dlouho?“ ptaly se ženy místní vědmy a ta jen mnohoznačně odpověděla: „Záleží na bozích a na jejich přání.“

„Jak tahle výprava dopadne?“ ptal se předchozí večer Vlastislavův správce Budivoj, jenž si přijel pro muže. „Zvítězíme?“

Vědma jen pohlédla do plamenů, vojenského ohně, na smějící se mladíky, kteří se chystali ke svému prvnímu tažení a na kováře, spravujícího před svým srubem poslední kousky výzbroje. Dlouhé železné meče s ocelovým ostřím, těžké válečné sekery, kterým se říká bradatice, hroty kopí a šípů, kování na štítech a ještě mnoho dalších věcí.

Budivoj trpělivě čekal.

Každý si vědmy vážil, ostatně, kdo by na sebe chtěl přivolávat pohromu? Ta však, pohroužena do vlastních myšlenek, pouze pokývala hlavou. Pak na muže úkosem pohlédla. Budivoje zamrazilo.

„Tak jak..?“ zeptal se nejistě.

„Nechej rozhodnutí na bozích, správce. Vidím však příliš mnoho krve. Málo, velice málo tvých mužů se vrátí.“

„Prohrajeme?“

„Proč vy, muži, máte v hlavě pouze vítězství a slávu? Stane se tak, jak se má stát.“ Odvrátila se a zamířila k domovu.

„Počkej, neodpověděla jsi mi!“ zastavil ji správce.

Setřásla mu ruku ze svého ramene. „Modli se,“ vyjela na něj pološeptem. Byla rozčilená. Ten muž jí jen zdržoval. Co mu měla říct? Umí léčit i zabíjet. Na tohle byliny zná. Každá předpověď je však příliš ošemetná a Milena se jim snažila, vyhýbat jak jen to šlo. Jak má vědět, kdo vyhraje? Vlastislav slibuje vítězství. Neklaň, český kníže, je možná zbabělý, ale má ve své družině takové muže, jako je Tyr. Navíc jim půjde o holé bytí. „Všichni se musíte modlit.“ Přistihla se, že ve vítězství luckého vojska nevěří. Intuice? „A pak možná... Budoucnost je příliš zastřená. Bozi nám ji nechtějí zjevit, a nebo ji dosud sami neznají!“ odvětila vyhybavě a šla si za svou prací. To se stalo včera večer.

Teď, spolu s několika dalšími ženami z vesnice, klečela na břehu potoka a máchala prádlo. Voda byla ledová a ruce ji brzy zámly. Taky ji začala bolet záda. Vždyť už měla své roky! Napravo od ní byla Mlada, její snacha. Její nevlastní snacha. Chor nebyl Milenin syn, i když by si to byla přála. Chorova matka zemřela, když rodila svému manželovi druhé dítě. Zemřela ona a nedlouho na to i novorozená dcerka. Milena jim neuměla pomoci.

Potok přitékající z kopců spokojeně bublal svou monotónní píseň a příjemně chladil rozpálené válečníky. Chor nabral vodu do dlaní a opláchl si obličej. Slunce nepříjemně pražilo. Bylo horko. Velice horko. Muži nechali své koně pást se na březích potoka a sami využili jedné z mála příležitostí, jak se na dlouhém pochodu osvěžit. Chor se postavil vedle svého koně. Hnědák se jmenoval. Nebyl jeho. Byl macešin.

„Není zvykem, aby macechy chtěly pro své pastorky to nejlepší,“ řekla mu ráno Milena. Chor si nemohl stěžovat. Milena mu byla matkou. Zahrnovala jej veškerou svou péčí. Snad proto, že sama nikdy dítě mít nemohla. „Daň bohům a duchům za to, že smím vidět věci,“ říkala. A přesto ji Chorův otec až do své smrti nezapudil. Zemřel, jak se na muže sluší a patří; padl v boji proti Lemuzům, českým spojencům. Jestliže si Chor do té doby na péči stěžovat nemohl, tak po otcově smrti měl dojem, že je macešinou láskou doslova zavalen. Nikdy nepřišel na to, kde se ve vědmě mohlo vzít tolik citu. Jak se Chor stával mužem, upínala se na něj Milena čím dál víc. Přivlastnila si jej. Oddala se s ním. Tajně. Sama pro sebe. A Chora ta péče začínala dusit.

Přišly první boje a první zkušenosti. Odešla dětská zamilování se a přišly první dospělé lásky. Macecha však zůstávala...

Mlada nebyla považovaná za krásnou, dala však Chorovi šanci uniknout ze stínu macešina stavu, jejích zasněných pohledů a láskyplné starosti. Milena ho nikdy nechtěla nikam pustit. Když Vlastislav volal své muže do zbraně, proplakala celé dlouhé noci.

„Jsi vědma,“ říkával jí Chor, „tak se jednoduše koukni, jak to dopadne.“ A pokaždé dodal s dychtivostí v hlase: „Vyhrajeme? Řekni, že zase vyhrajeme!“

„A kdo?“ utrhla se na něj. „Vyhrají sirotci a jejich matky?“

„Ale...“

Nechtěla nic slyšet.

„Vrať se,“ loučila se s ním Mlada. Plakala. Ženy pláčou. Proč by měla být jiná? Plakala, ale nechala ho jít a nic mu nevyčítala. Nebránila mu. Milena a Mlada, dvě ženy jeho života. Dvě vědmy jeho života. O Mileně se to vědělo, o Mladě se to šušovalo.

„Vrať se, mám strach...“

„Ničeho se neboj,“ odpověděl Mladě a pohladil ji po tmavých rozpuštěných vlasech.

„Měla jsem zlý sen...“

Přitiskl ji k sobě a políbil na čelo. Objala ho.

„Vrátím se, určitě se vrátím,“ opakoval. Pak vysedl na Hnědáka a odjel.

„Když mu uděláš mezi nohama znamení kříže, poletí jako vítr,“ řekla macecha, když ho ještě za tmy zavedla do stáje.

„Znamení?“ povytáhl Chor obočí. „A k čemu? Budu muset utíkat? Muž...“

„...nikdy neutíká, já vím, Chore,“ skočila mu do řeči. „Není zvykem, aby macechy chtěly pro své pastorky to nejlepší,“ pokračovala, „ale tys mi byl, Chore, víc než synem...“

„Teď jsem ale muž, na to nezapomínej. Mou povinností je přijít okamžitě, jakmile kníže zavolá!“

Položila mu prsty na rty, aby ho umlčela. Oči se jí v mihotavé záři louče podivně leskly. Polkla.

„Vezmi si Hnědáka a poslechni mne... Když Dobr, tvůj otec, odjížděl proti Lemuzům tak, jako teď odjíždíš ty, tak jsem mu slíbila, že se o tebe postarám...“

„A proč ses znovu neprovdala?“ zeptal se jí Chor ještě jako malý chlapec. „Měl bych teď tátu!“

„Měl bys teď otčíma, který by tě neměl rád...“

„Ale ty jsi přeci taky moje macecha! Ty mě taky nemáš ráda?!“

„Mám, chlapče...“

„Nemáš! Sama jsi říkala, že nevl...“ Udeřil vztekle do desky stolu. Až ho to zabořilo. Zkřivil tvář. „Jak bys mě mohla mít ráda, když nejsem tvůj syn?“

„Ale vždyť ty *jsi* můj syn!“ Sedla si vedle něj a uchopila jeho ruku do dlaní, aby svým zkušeným hmatem překontrolovala, zda nemá zlomenou nějakou kůstku.

Vytrhl se jí. „A nemáš mě ráda! Nemáš a nemáš!“ vykřikl a vyběhl ze srubu, aby zmizel v chumlu křičících dětí. Milena dlouho hleděla do dálky, ale přes mlhavý závěs tichých slz nedohlédla ani ke dveřím.

„Hledí do budoucnosti,“ dohadovali se jedni, když nahlédli dovnitř.

„Kdepak, buď rozmlouvá s bohy a nebo s duchy,“ oponovali druzí.

Milena plakala...

„Sám poznáš, kdy ti bozi dají znamení,“ dodala toho rána. „Ujížděj, jenom tak se zachrániš. A...“

„A?“ zeptal se Chor netrpělivě.

„Prvnímu Čechovi, kterého zabiješ, musíš uříznout uši a dát je do tohohle váčku...“

Chor před vyšívaným plátěným pytlíkem o krok ustoupil.

„Uši? Proč uši?“ zeptal se nevěřicně.

„Protože jinak zahyneš!“ odvětila tvrdě. Její hlas byl ledový a mrazil. Mrazil stejně jako její ruka, když se jí nevědomky dotkl...

Mlada přímo hořela. „Kdyby ses nevrátil, tak se o tvého syna dobře postarám!“

„Hlavně mu najdi tátu... A proč si myslíš, že bych se neměl vracet?“ Pohladil ji po nahém břiše.

„Bude to chlapec, který tě bude hoden,“ usmála se.

Chor ji políbil. „To víš, že to bude chlapec...“

Mlada nebyla příliš krásná, to věděli všichni. I ona sama. Vypadala spíše jako chlapec. Poměrně široká ramena, malá ňadra, úzká pánev. To není typ Matky. Pro Chora však byla tou nejkrásnější na celém světě. Miloval ji a ona mu to vracela jak nejlépe mohla. Málokdo ji měl rád,

ačkoli nikomu k zášti důvod nedávala. Komu byla lhostejná, ten byl lhostejný jí. Kdo ji nenáviděl, toho ona nenávidět nedokázala. Nedokázala nenávidět matku svého muže, třebaže nevlastní...

„Proklínám tě!“ vyštěkla jí jednou Milena u potoka před ostatními do tváře. „Jednou se ti bozi pomstí! Pomstí se ti a já budu šťastná!“

Od té doby se Mladě většina lidí obloukem vyhýbala, pokud mohla. Jedni čistě ze zjištěných důvodů, protože chtěli být zadobře s Milenou, druzí se báli, aby ten boží hněv nesmetl náhodou s Mladou i toho, kdo se vyskytuje zrovna poblíž...

Chor se vyhoupl do sedla. Měl chuť nasadit koni ostruhy, aby byl ve Vlastislavi co nejdříve. Nemohl překonat touhu mít to již co nejrychleji za sebou. Porazit Čechy a vrátit se domů. Vrátit se do Loučky, od které se nyní v malém zástupu vzdalovali. Překročili potok, poté řeku Ohři a pomalu se ubírali po cestě vyježděné volskými potahy. Jak příšerně pomalu pro Chorá na koni – a jak hrozně rychle pro pěší...

Milena se odvrátila od snachy. Je jak mužskej, napadlo ji, jako už tolikrát. Pohlédla do chvějícího se obrazu v malé tůnce. „To jsem již tak ošklivá? Copak jsem tak stará? Copak je ve mně již tak málo ženskosti?“ ptala se v duchu.

Bobr dokončil své vyprávění a začal klímat. Děti se okamžitě rozprchly po vsi.

„Pihatá, pihatá!“ dobírali si chlapani jakousi dívenku.

Děvče se jim se slzičkami v koutcích snažilo vytrhnout, ohánějíc se kolem sebe vědrem na vodu, které bylo skoro větší, než ona sama.

„Pihatá, pihatá!“

„Mami, ať mě nechají!“ slyšela Mlada zoufalé fňukání.

„Kušte, haranti!“

„Pihatá...“ doznívalo z bezpečnější vzdálenosti.

„Nevšímej si jich,“ radila matka dceři. Co naplat, dívka nechce být *nikdy* ošklivá. Nikdy nechce být pihatá, nikdy se nechce stát terčem posměchu. Tak jako ona. Tak jako Mlada.

„Kde máš prsa, abys mohla kojit děti? A jak chceš vůbec to dítě mít, když se ti tam ani nevejde?!“ posmívala se jí jednou při mletí jedna z žen, ukazujíc na její boky. „Moc nechybí,“ významná pomlka, „a vypadala bys mužštěji než sami muži!“ Ženy pochopily a náležitě se zasmály. Bouřlivé veselí. Na cizí účet.

Nešťastná Mlada, tehdy ještě neprovdaná, utekla z místnosti. Běžela domů. Matku tam nenašla. Určitě byla na poli! Vyběhla z vesnice. Klopýtala přes kameny. Vzlykala. Vzlykala nahlas. Nijak se to nesnažila skrýt.

Na poli spatřila několik rozmazaných šmouh. Otřela si oči o hřbet ruky. Rodiče sklízeli až vzadu.

Když byly žně, bylo vždy dost práce pro všechny. Ti, kteří neměli co na práci doma, museli pomáhat na polích, děti nevyjímaje. Žnec vždy uchoopil klasy do hrsti a pak je velkým srpem těsně pod rukou odsekl. Stébla se nechávala na poli, aby se mohla později vypálit či zaorat. Takto se ztratilo jen málo zrní, na něž čekalo ještě mlácení a ruční mlýnky.

„Počkej!“ zavolal na ni někdo. Ani se neohlédla. „Počkej, povídám!“ Něčí ruce ji zastavily. Ohlédla se.

„Proč pláčeš?“ zeptal se jí tehdy Chor a ona nedokázala odpovědět...

Milena skončila s praním jako první. Mlada na sobě ucítila její upřený pohled. Naježily se jí chloupky na zádech. Tvářila se, jako by si ničeho nevšimla. Vědma se po chvilce zvedla, sebrala prádlo a odešla.

Chor byl stále zamračený. Sáhl si na krk, kde měl zavěšený prázdný vyšívaný pytlík. Váček určený pro lidské uši... Přijal ho. Věděl, že Milena nikdy nemluví do větru. Přijal i Hnědáka, a to

nejen kvůli maceše, ale i kvůli sobě samému. Byl by bláhový, kdyby si nevzal s sebou do bitvy to nejlepší zvíře, jaké mohl! Pravda, vedle šlechtických koní vypadal jeho Hnědák uboze, ale Chor si byl jistý, že když už jednou macecha řekla: „Použij kouzla a poletí jako vítr,“ tak že jako vítr opravdu poletí.

Milena se postavila ke stavu. Tkaní plátna ji vždy uklidňovalo. Byla to práce, při níž mohla přemýšlet. Vzpomínala si, že když ji, tenkrát ještě mladičkou, přivedl Dobr dovnitř, padl její pohled poprvé právě na tuto konstrukci a poté hned na maličkého Chora. Dlouhé hodiny svého života strávila u stavu, se stále rostoucím Chorem u sukně. Zde také nalézala duševní rovnováhu, když Dobr padl. A Chor se stále motal kolem a pokládal jí ty nejnemožnější otázky. Spolkla Dobrovu smrt, protože to vyžadoval jeho syn. Na další svatbu nikdy nepomyslela, přes četné přesvědčování přátel. Žádný z mužů nemohl být důstojným nástupcem Dobra. Manželem a otcem...

Zde nalézala duševní rovnováhu, když jí ta čarodějnice odloudila chlapce z náruče. Právě zde Milena přemýšlela. Právě zde vznikala mnohá kouzla a mnohé plány...

Mlada se pokoušela přist. Co chvíli však přízi odložila a zasněně hleděla kamsi k Vlastislavi. Vrať se, Chore, vrať se brzy!

Vlastislav byla značně veliké hradiště s neuvěřitelně nízkým počtem stálých obyvatel. Snad osmdesát, maximálně sto lidí, včetně žen a dětí. Hradby měly čelní plentu z nasucho kladených kamenů, které chránily široké ochozy z dřevěných roštů a komor vyplněných zeminou. Brána byla vystavěna jako dlouhá chodba umožňující napadat případného nepřítele, jenž by do ní vnikl, z vysokých hradeb. Uvnitř hradiště bylo překvapivě málo srubů, a to ještě při hradbách. Díky tomu vzniklo uprostřed poměrně i rozsáhlé prostranství, které bylo schopno pojmout početné vojsko. V podhradí stály většinou pletené chatrče řemeslníků. Všude panoval čilý ruch. Pochopitelně, že v době válečného tažení převládali vojáci ve svých železných konických přilbách, vyskytovaly se zde však i ženy méně i více pochybné pověsti. Táhnou za každou armádou. Obyčejní lidé na ně sice hleděli opovržlivě, v podstatě jim však nevadily.

Vlastislavské děti pobíhaly od jednoho vojáka k druhému a škemraly, zda si mohou nasadit na hlavu přilbu, vyzkoušet prak, či potěžkat velikou sekyru.

Muži z Loučky se utábořili pod hradbami vedle vodního příkopu. Podhradištní osada stála trochu stranou, takže mohli v poměrně relativním klidu očekávat Budivojův návrat s rozkazy od knížete. Pomalu se smrákalo. Byl to perný den. Vojáci se po dlouhém a únavném pochodu natáhli kolem ohniště a nechali koně, aby se pásli opodál. Pouze Hnědák se držel neustále poblíž svého pána, což nikoho nepřekvapovalo.

Hradiště se ponořilo do tmy. Na rozích chatřích se něžně loučila místní děvčata se svými chlapci, v několika vozech využívali zase ti přespolní služeb děvčat jiných.

Správce Budivoj prošel branou, která se za ním okamžitě s lomozem zavřela. V noci již nikdo do hradiště nevstoupí. Celá krajina byla poseta nesčetnými světýlky, jako by se země pokoušela soupeřit s hvězdnou oblohou. Správce se pustil doprava, kde zanechal své muže. Všichni již na něj netrpělivě čekali. Sotva vstoupil do ozářeného prostranství kolem ohně, sesypali se kolem něj nedočkaví mladíci. „Kdy vyrazíme?“ ptali se jeden přes druhého. „Kdy budeme bojovat?“

Budivoj je jediným pohybem ruky odehnal. „Všechno se dozvíte, až bude třeba!“

Chor seděl opodál, opřen o tenký kmínek malé břízky. Plameny ohně poskakovaly a olizovaly měděný kotlík, v kterém klokotala polévka. Občas někdo zastínil plameny svým tělem, ale Chorovi to nevadilo. V puse okusoval dlouhé stéblo trávy. Hnědák si odfrkl a sklonil k němu hlavu. Chor jej jemně poplácal po nozdrách.

„Pojď k ostatním, Chore,“ snažil se ho přimět Strnad, přítel z dětských let.

Chor vyndal stéblo z úst a vyplivl nalámané kousky. Za vrtěl hlavou. „Ne, díky, Strnade...“

Strnad si však sedl vedle něj, zkrřížil nohy a nervózně vyškubával ze země jetelové lístky. Začal se pohupovat. „Stalo se něco?“ zeptal se, aniž by na Chora pohlédl. „Něco s Mladou?“ Jeho hlas byl zastřený. Nechtěl nic rozkřikovat do světa.

Chor se pousmál. „Ne, Strnade, zatím nic...“ Mezi prsty zpřelámával zbytek stébla.

„Zatím?“

„Mám strach... Víš, ráno jsem mluvil s macechou...“

„Vím, dala ti koně...“

Hnědák se po něm ohlédl.

„To taky... Hlavně ale vedla divné řeči.“

„Však je vědma! Prohrajeme snad?“

„Kdo ví... Ale Mlada...“

„Tak přeci jenom ona!“

„Milena říkala, že...“

„Ticho! Nechci to vědět!“ Strnad se zastavil uprostřed pohybu a pohlédl do ohněm se lesknoucích Chorových očí. „Já nechci vědět, co ti o ní Milena říkala. Jen jedno si pamatuj. Milena tvou ženu nenávidí, proto mi věř, že jestli se něco Mladě stane, ať už z přání bohů, či nikoli, bude v tom mít tvá macecha prsty!“

„Mluvíš o mé matce! Bozi...“

„A jsou to vážně bozi a duchové, kdo skrze Milenu mluví?“

„Bozi. Věřím, že bozi a duchové.“

„Aby ses nemýlil!“

„Křivdíš jí, Strnade. Nemá Mladu ráda za to, že se stala mojí ženou. To vím, ale to ještě neznamená, že by ji zabila. Tomu nevěřím.“

„Nevěř ženským, Chore! Do lůžka? Ano! Na děti? Ano! A na práci jakbysmet. Ovšem nikdy jim nevěř!“

Milena v té stáji řekla: „Věř mi, právě ty uši ti pomohou poznat pravdu. Je příliš mnoho čarodějek mezi Čechy. I luckých čarodějek, chlapče. Bozi nás opouštějí.“

„Nevěřím, že by mezi Lučany byl nějaký zrádce. Žádný člověk...“

„Člověk ne! Ale čarodějka, Chore, ta tě zradí! Ten Čech, kterého jako prvního zabiješ ve válečné vřavě, ten ti to dokáže. Nesmíš se na jeho uši podívat až do návratu domů. Mají příliš mocné kouzlo. Jestli na ně pohlédneš byť jen koutkem oka, pak zahyneš! V Loučce jsou dvě vědmy. A to je na tak malou osadu příliš! Zvláště, když jedna z nich slouží nepříteli.“

„Počkej, ty chceš říct, že ty řeči o Mladě...“

„Neříkám nic! Stejně bys mi nevěřil! Konej tak, jak ti velí tvé svědomí a povinnost. Pak možná prohlédneš!“ S těmi slovy macecha opustila stáj a věděla, že ji Chor poslechne. Odešla a nechala Chora s Hnědákem, váčkem a pochybnostmi samotného.

„Ať už ti řekla cokoli,“ navázal Strnad na přetrženou nit' rozhovoru, „ještě to neznamená, že máš umřít hladu!“ Usmál se a vstal. „Polévka už musí být hotová!“ Zamířil k ohni.

Chor se natáhl po misce a lžici, pak však jeho ruka ochabla a oči zabloudily do hloubky temné hvězdné oblohy...

Měsíc nebyl vidět, pouze nekonečná řada mrkajících plamínek, přinášela Mladě poselství od Chora. Seděla u potůčku a vychutnávala jeho vyrovnané bubláni, které otupovalo znavené vědomí. Byla překrásná letní noc...

Milena nemohla usnout. Vyšla ze srubu a pečlivě za sebou zavřela. Hákový klíč si pověsila na krk. Po několika minutách bezmyšlenkového bloumání se zastavila. Rozhlédla se. Loučka byla ponořena do tmy. Stála před domem svého nevlastního syna. Ani nevěděla, jak se sem dostala. Snad to byla náhoda, možná znamení. Zatlačila na dveře. Chorův srub neměl zámek a závora nebyla zasunutá. Opatrně je otevřela a nahlédla dovnitř. Očekávala pravidelné oddechování spící Mlady, místnost však byla prázdná.

Na cestě se odvalilo několik kamínek. Prudce se otočila. „Co chceš?!“ zasyčela podrážděně na rozespalou Vlastu, kovářovu manželku, jež překvapeně přešlapovala opodál.

„Promiň, Mileno, šla jsem jen kolem...“

Milena mlčela.

„Děje se něco, Mileno?“

„Mlada zde není. Až se tě na to někdo zeptá, tak mi to dosvědčíš. Rozumíš?“

Vlastě překvapením klesla čelist. Ke svému muži se hodila dokonale. Byla poctivá, dokázala vzít za práci, jinak vsak byla neskonale hloupá a naivní.

„A proč by se měl někdo ptát?“

„Protože bude mít proč.“

Ráno Mladu probudily husté chuchvalce mlhy, které jí zalézaly pod oděv a nepříjemně studily. Otrásla se chladem. Slunce se ještě nevyhouplo nad koruny stromů, ptáci se však již mohli strhat. Vstala a pořádně se protáhla. Prsty si prohrábla zacuchané vlasy, aby z nich vyčesala dubové listí. Rozhlédla se kolem sebe. Mlha se držela při zemi a v prvních paprscích, které se sem prodíraly hustým lesem, se začínala trhat a rozplývat po okolí. Promnula si oči plné ospalků. Poklekla k ledovému potůčku a opláchla si obličej. Chvíli čekala, až se voda trochu uklidní. Z hladiny na ni hleděly dvě veliké hnědé oči plné obav. Vůbec se jí nechtělo vracet do osady. Čekalo tam na ni nebezpečí. Cítila to. Cítila to až do morku kostí. Zuby se jí rozdrkotaly chladem. Co naplat, šaty měla promočené raní rosou a také měla práci. Prudce vstala a rozběhla se vysokou lesní trávou směrem k Louče.

Vojsko již od časných ranních hodin pochodovalo na Levý Hradec, Slunce bylo ještě hluboko pod obzorem, když se muži začali řadit do dlouhého zástupu a v ostrém pochodu nechali bezpečné hradby Vlastislavy daleko za sebou. Panovala všeobecná spokojenost a všichni se na nadcházející střetnutí vysloveně těšili. S výjimkou Chora.

Jako první opustil bránu hradiště kníže Vlastislav na svém překrásném hřebci. Jako jeden z mála byl oděn do kroužkové košile s límcem. Jako jeden z mála na ni také měl. Na hlavě mu seděla jednoduchá přilba s krytem na nos. U pasu se pohupoval překrásný meč a dýka. Z jeho ramen pak splýval dlouhý rudý plášť.

Na konci ležení se kníže zastavil a přehlédl řadící se vojsko. Pak jeden z družiníků pobídl svého koně a popojel až těsně k Vlastislavovi. Chvíli spolu o něčem diskutovali, načež se družiník s lehkým přikývnutím zařadil zpět na své místo.

Chor byl tím pohledem natolik uchvácen, že si málem nevšiml sokolů, kteří majestátně poposedávali se zakrytými hlavičkami na rukavicích četných ozbrojenců. Chor kromě své macechy neviděl dosud nikoho, koho by tito překrásní dravci poslouchali.

„Podívej!“ vykřikl Strnad, ukazuje prstem kamsi do nebe. Vysoko v oblacích plachtil dravec, který jistě všechny ostatní svou velikostí převyšoval. Kníže natáhl ruku a hlasitě zahvízdal. Sokol sklopil křídla a řítil se jako kámen k zemi. Pak let prudce zpomalil a širokým obloukem přistál na Vlastislavově ruce. Ten mu cosi zašeptal, načež mu přes oči přetáhl koženou čepičku. Muži se mezitím srovnali a dychtivě očekávali jeho rozkaz.

„Vpřed!“

Kolona se hnula...

Počasí bylo navlas stejné jako předchozí den. Pot se z mužů jen lil, ale každý si dál poctivě nesl svou zbraň i kůží potažený štít, který sice nedosahoval kvalit štítů franských, ale nejednomu muži již zachránily život.

Kníže jel se svou družinou v čele, následovali výše postavení družiníci, Žatečané i Drahušané, a pak až teprve vojáci posbíraní z okolních osad. Zprvu táhli směrem na jih, stejnou cestou, po které se předchozí den ubíral Budivoj se svými lidmi, záhy se však odklonili k jihovýchodu a řeku Ohří přebrodili na jiném, méně bezpečném místě.

Kdyby měla řeka plný stav vody, neproběhlo by její překročení tak hladce, avšak v tomto parném létě se podařilo téměř bez nehody. Brzy na to se armáda ocitla na území ovládaném přemyslovským rodem. Kníže zvolil tuto delší cestu úmyslně, aby se vyhnul prvním číhajícím

zvědům a dal tak Čechům méně času na přípravu. Sám pak vyslal před sebe jízdní hlídku, aby byl průběžně informován o rozložení nepřátelských sil. Tak za neustálého pochodu minulo poledne a slunce se již začínalo nachylovat k západu, když kníže přikázal zastavit. Chor zřetelně neviděl, co se vpředu děje, ale šeptanda se brzy roznesla po celém vojsku.

„Češi! Narazili jsme na Čechy!“ Vzrušení se vystupňovalo. Únava z mužů opadla jako mávnutím kouzelného proutku.

„A je to tady,“ zabrumlal si Strnad pod vousy. „No, uvidíme, kdo měl pravdu. Chci věřit tomu, že kníže, ne ty, Chore.“

„Nevím, Strnade. Milena se ještě nikdy v předpovědích nemýlila...“ Chor se neklidně rozhlížel po svých spolubojovnících. „Kéž by se tak stalo dneska...“

Vojsko bylo jako v horečce. Kolikrát si i ti nejradovější vojáci představovali tuto chvíli! Byl to okamžik, který je měl učinit slavnými a bohatými. Byl to okamžik, který měl rozhodnout odvěké spory mezi Lučany a Čechy. A všichni byli ochotni věřit ve vítězství. Neklan je zbabělec! Jaký může být lid, jehož je on knížetem?

Všechny oči byly upřeny na Vlastislava, který naslouchal zprávám zvědů. Mlčky přikyvoval hlavou, občas něco prohodil a pak opět jen poslouchal. Pohlédl na nebe. Dosud bylo jasné, ale ve vzduchu visela bouřka. To věděli všichni. Od knížete po nejprostšího vojáka.

„Moc by mě zajímalo, proč s sebou vezeme ty ptáky, vždyť jenom překáží,“ poznamenal Chor nahlas.

Strnad se podrbl pod přilbou a urovnal si na opasku prak. „Netuším. Snad k boji? Jen kníže ví...“

Hnědák se sklonil k seschlé trávě rostoucí podél cesty, jako by si chtěl utrhnout pár stébel, pak však prudce zvedl hlavu a zavětril.

„Tvůj kuň něco cítí,“ řekl Strnad téměř zbytečně a odehnal si z tváře hejno drobných mušek.

Těžký pach potu a horký vzduch nemínily ustoupit ani o píď. Mladíci si vesele předávali své první dojmy, zkušené harcovníky však začaly přepadat podivné obavy.

Les okolo byl jako po vymření, přesto se Chorovi podařilo zahlédnout vlka. „Čeká,“ napadlo ho. Ani si neuvědomil, že přemýšlí nahlas. Strnad překvapeně povytáhl obočí.

„Kdo?“

„Vlk...“ Otřel si čelo do propoceného plátka košile. Nebojí se. Čeká, až nás pobijí... Určitě nebude mít hlad...“

„Blázníš? Nebo snad... Pffff,“ několik mušek vlezlo do Strnadových úst, „myslíš, že je to znamení?“

Chor se zavrtěl v sedle, aby zaujal trochu pohodlnější polohu. Jeho Hnědák rozčileně přešlápl a pohlédl směrem k šelmě. „Možná. Milena říkala, že to poznám...“

Vlk si je všechny se zájmem prohlížel. Chor měl pocit, že ho pozorují dva uhrančivé uhlíky. Pevně zavřel oči a zatřásl hlavou. Udělaly se mu mžitky před očima. Klid, nic to neznamená, říkal si v duchu. Když po chvíli opět pohlédl do lesního přítmí, vlk tam již nebyl. „Kam zmizel?“ zeptal se přídušeně Strnada.

„Co? Ten vlk?“

„Ano.“

Jeho přítel mávl s úsměvem rukou do prázdna. „Normálně utekl, nesmíš taky věřit vědmě každé slovo!“

Kníže se dosud radil se svými pobočníky. Chvílemi ukazoval kamsi kupředu, pak jeho prst obkroužil veliký oblouk a vše uhladila rozevřená dlaň.

„Radí se,“ poznamenal Strnad, který se nacházel na vnitřní straně zatačky a viděl na čelo zástupu lépe než jeho druh.

Choř pouze přikývl.

Pak se jednotliví pobočníci rozjeli udílet rozkazy svým podřízeným. Vojsko se opět hnulo.

„Jdeme na to,“ procedil vesele jezdec před oběma válečníky z Loučky. „Konečně jim všem ukážeme, ne?!“ dodal sebevědomě, aniž se však dočkal žádané odpovědi.

„Jen ubožáci se schovávají po kopcích!“ Kníže projížděl následován svými nejbližšími před seřazenými šiky luckého vojska. Za ním byla již jen velká pláň a několik vršků, na nichž se černaly postavy Čechů přichystaných k boji.

„Jenže k čemu jim jsou kopce, když jim chybí všechna mužná síla a odvaha?!“ pokračoval Vlastislav.

Češi jen mlčky čekali.

„Vidíte? Mají strach utkat se s námi na otevřeném poli jako rovný s rovným. Ba co víc! Oni se již určitě chystají k útěku!“ Na poslední větu položil vládce důraz. „Ale dřív, než uprchnou...“ Byla to úchvatná scéna. Na levé Vlastislavově ruce poposedával mírně nervózní sokol, jeho kůň majestátně přecházel po celé délce vojska, plášť povlával v mírném větříku, který každým okamžikem sílil a pravá ruka s taseným mečem mířila přímo proti českému ležení, „...vrhněte se na ně jediným zdrcujícím útokem a zaduňte je, tak, jako dosud pokaždé! Do země. Jako bídnou slámu! Nic jiného nejsou!“

Kníže měl nádherný hlas, jenž svou sebejistotou vyháněl z tváří jeho lidí veškeré obavy.

„Šetřete svá kopí, přece je nebudete špinit krví zbabělců!“ Vítr stále sílil. Chor rychlým pohledem přehlédl oblohu. Od severozápadu se hnala těžká černá mračna. V okamžiku, kdy Vlastislav učinil významnou pomlku, přinesl mezi kopci se točící vítr stejně zvučný hlas z nepřátelského ležení. Vlastislav se ušklíbl a pak pokračoval.

„Vypusťte na ně raději své sokoly a uvidíte, že se strachy rozprchnou jako hejno holubů!“ Jeden rychlý pohled k nebi. Spokojeně se usmál a zuby stáhl čepičku ze sokolí hlavy. Prudký pohyb paží a dravec vzlétl do výše. A za ním další a další. Jakmile se hejno vzneslo proti nepříteli, obloha pod jeho křídly potemněla.

A pak kníže v čele svého vojska vyrazil s taseným mečem vpřed...

„Přeješ si, Mileno?“ zeptala se Mlada překvapeně.

„Bude bouřka,“ prohodila vědma na půl pusy. „Chtěla bych s tebou mluvit... O Chorovi,“ dodala rychle.

Mlada se lekla. „Stalo se mu něco? Povídej! Jsi vědma! *Mluv!*“ Odstoupila z cesty a pustila nevlastní tchyni dovnitř.

„Zavři, dítě moje...“

Zahřmělo a spustil se déšť...

Chor se dostal na okraj bitevní vřavy. Strnad se zuřivě oháněl mečem po jeho levé straně. Náhle se jeho kůň vzepjal s šípem v plecích. Lučan se nedokázal včas vyprostit ze třmenů a zůstal uvězněn pod těžkým koňským břichem.

Choř odrazil dva české jezdce, kteří se přehnali okolo.

Do štítu se mu zarazilo několik šípů, z nichž jeden prorazil kůži i dřevo a ošklivě poškrábal Chorovu levačku. „Vydrž!“ zařval na svého přítele a rychle seskočil z koně. Doufal, že se mu Hnědák nesplaší a neuteče.

„Lez, dělej!“ Opřel se do hory mrtvého masa. Pár palců nad jeho hlavy se do mohutného koňského těla zabořilo kopí.

„Nejde to!“ úpěl zoufale Strnad.

Chor koutkem oka postřehl stín s napřaženým kopím. Uhnul a sekl do prázdna. Hrot kopí mu roztrhl plátno na kalhotách a zabořil se do Strnadových prsou.

Lučan se ohlédl po svém krví zbroceném příteli. Zamrazilo ho a na chvíli nebyl schopen pohybu. Padl na kolena.

„Strnadééé!!!“

Osadou letěl příšerný výkřik plný neskonalé hrůzy. Milena sebou trhla a přiskočila ke dveřím. Spatřila, jak se k Chorovu domu, před nímž stála vyděšená pihovatá holčička, ženou houfy dětí, žen i starců.

Chor se ohlédl právě včas, aby dokázal odrazit jednoho Čecha, který se již napřáhalo k ráně. Ostří Lučanova meče mu ťalo do rukou a vyrazilo z nich štíhlou sekyru. Čech se okamžitě snažil odpoutat z boje, protože v tomto stavu neměl žádnou šanci na úspěch. Chor jej nepronásledoval.

Náhle se cosi zablesklo a lucký bojovník jen reflexivně vykryl ránu dalšího z nepřátel. Byl to mladíček, který byl v boji zjevně poprvé. Chor si v tom chvatu stačil všimnout jeho vystrašené tváře s téměř dívčími rysy – a pak provedl prudký výpad.

Čech upustil svůj meč a oběma rukama uchopil čepel Chorovy zbraně, jako by ji chtěl vytrhnout ze své hrudi. Pak se s chropotem svezl k zemi. V očích otázku, na niž dostane odpověď až na onom světě.

„Proč? Kdo mohl..?“ vydechla Milena zoufale, když nahlédla do zakrváceného domu.

Boj se přesunul stranou. Chor si vzpomněl na macešina slova a zachvěl se. Pak sňal mladíkovi z hlavy přílbu a vytáhl z opasku ostrý nůž...

Hnědák jel jako o život. Bojiště nechal Chor dávno za sebou. Když se vyhoupl na věrného koně, aby se s váčkem na krku opět vrhl do boje, nespátřil z lucké armády takřka jediného muže. Nikde nebylo možné vidět pyšného Vlastislava ani jeho nejbližší. Jen Češi, Češi a zase jenom Češi, kteří teď obrátili svou pozornost k němu. Blesk. Zahřmělo. Znamení? Ano, to *muselo* být ono! O něm se vědma zmínila! Rychle seskočil a udělal koni mezi nohama kouzelný kříž. Hnědák se napjal jako struna. Chor se ještě stačil vydrápat zpět do sedla, když se kůň s šíleným výrazem v očích vzepjal, otočil na zadních a uháněl zpět, pryč z boje.

Byla to příšerná jízda. Kolem uší jim hvízdaly šípy, vítr se je ze všech sil pokoušel zastavit a vydat na pospas Čechům. Déšť. Cesta se začala měnit v jediný bahnitý potok, pohlcující kopyta v marné snaze je jednou pro vždy pohřbit ve svých útrobách. Ale Hnědák se hnal přes všechny překážky dál. Chor měl pocit, že je rychlejší než české střely. Kolem se míhaly výjevy, které mu splývaly v nezřetelnou šedivou šmouhu.

Udržet se v sedle! Hlavně se udržet! Jel jemu neznámými cestami. Nesnažil se Hnědáka vést, věděl, že by to bylo zbytečné. Mohl se pouze spoléhat na mocné kouzlo jeho matky. Matky? Macechy...

Loučka byla podivně zamlklá. Chor se dovlekl proti zapadajícímu slunci téměř až k vlastnímu domu, než si ho někdo všiml. Ve dveřích stála Milena.

„Věděla jsem, že se vrátíš...“ přivítala ho posmutněle. „Škoda, že jen ty sám. Doufám, že ti Hnědák dobře posloužil.“

Chor se ohlédl po koni, jehož v vedl za otěže, aby mu po namáhavém úprku ulevil. Zvíře si to rozhodně zasloužilo.

Kolem se začaly rojit skupinky uplakaných žen.

Prudce pohlédl na macechu. „Co se tady stalo? Kde je Mlada?!“

Milena jen sklonila hlavu.

„Je mrtvá, Chore...“ pronesl kdosi v chumlu. „Je mrtvá stejně jako naši muži... Proč ses musel vrátit zrovna ty? Proč *ty*, Chore, když *tebe* nikdo nečeká?“

Chor stál před domem jako opařený. Pohledem těkal po vrásčitých tvářích starců, žen i dětí. Všichni mu přišli náhle neskutečně staří. Prudce se rozběhl do dveří.

„Nechod tam, prosím!“ snažila se jej zastavit macecha. Vyškubl se jí. Hrábla po něm, ale zachytila jen vyšívaný váček na Chorově krku. Kůžička praskla.

Místnost byla dosud celá od krve a na potřísněném stole leželo nehybné dívčí tělo přikryté kusem plátna. Něžně odkryl hlavu a hrud'. Spátřil širokou bodnou ránu mezi ňadry.

„Chtěla mi dát syna...“ Hlas se mu chvěl a do očí se mu vehnaly slzy.

Za sebou zaslechl polekané vzdychnutí. Nevšímal si ho. Hladil mrtvou po vlasech, líbal ji na chladná ústa. Pak odhrnul proud tmavých vlasů.

„Čekala jsem to,“ řekla Milena dutě.
Hleděl na krvavé rány v místech, kde měla mít Mlada uši.
„To nemůže být pravda,“ zašeptal a vzpomněl si na vyděšený mladého Čecha.
Macecha mrštila na stůl rozvázaný váček.
„Je,“ konstatovala jen.
V krvi nasáknutém plátně zahlédl záblesk Mladiných náušnic.

Byl u Mileny doma a neměl dost odvahy vrátit se k mrtvé.

„Nemělas ji ráda! Nikdy jsi ji neměla ráda!“ utrhł se zoufale na macechu a vztekle udeřil pěstí do stolu, až nadskočily všechny misky.

Milena si sedla vedle něj a něžně jej pohladila. Odtáhl se. Vzala ho za ruku. „Chtěla tě zabít,“ zašeptala. „Nás všechny chtěla zabít. Zapomeň na ni. Teď už jsme v bezpečí,“ naléhala. Chtěla jej k sobě přivinout. Chor se zachvěl. Ne jako syna. Jako milence...

Vytrhl se jí a vyběhl do smutného horkého dne. Zmizel v chumlu naříkajících žen. Milena dlouho hleděla do dálky, ale přes mlhavý závěs slz nedohlédla ani ke dveřím.

„Hledí do budoucnosti,“ dohadovali se jedni.

„Kdepak, to rozmlouvá s bohy,“ řekli na to druzí.

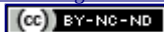

Autorem díla a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Stanislav Ertl, ml.

Dílo podléhá licenci CC-BY-NC-ND 3.0 CZ

(Uveďte autora-Neužívejte dílo komerčně-Nezasahujte do díla 3.0 Česko) dostupné na adrese

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/cz/>

Text původní Lucké války na Wikimedii: http://cs.wikisource.org/wiki/Staré_pověsti_české/Lucká_válka